

A woman with long blonde hair in a ponytail, wearing a black t-shirt with a logo that says "3 VENNER KAFE & STROUPE", is smiling and holding a black tray with four glasses of beer. The background is a rustic interior with stone walls and warm lighting.

Rindal kommune

Rindal inn i framtida Lokal utviklingsplan

Vedtatt av kommunestyret 5.10.2022

sist revidert 5.10.22 SD

Innholdsfortegnelse

1. Innledning og sammendrag.....	3
Innledning.....	3
Sammendrag av prioriterte tiltak i planen	4
Et særskilt treårig samfunnsutviklingsprosjekt med en egen ansatt prosjektleder.....	4
Tiltak for mer sosialt liv i bygda, særlig i Rindal sentrum	5
Informasjonstiltak.....	6
Organisert næringsutvikling med flere samarbeidende aktører.....	7
2. Hva er egentlig utfordringa?	7
Nye folketallsprognoser	7
Distrikts-Norge som gamlehjem (Norman-utvalgets innstilling).....	8
Norman-utvalget: Behov for diskusjon og utprøving av nye tiltak i distriktspolitikken.....	9
Passer Normans beskrivelse for Rindal?	10
Ungdommens distriktspanel	12
3. Arbeidsmåter og organisering for utviklingsplanen	14
Gangen i arbeidet - samskaping mellom mange ulike aktører i og utenfor bygda	14
Gjennomføring av spørreundersøkelser	15
Forholdet til samfunnsdelen (2018) og næringsplanen (2017).....	15
4. Hva har andre kommuner gjort og lykkes med?	16
5. Høring, prioritering og iverksetting.....	17
5.1. Et særskilt samfunnsutviklingsprosjekt over flere år med en egen prosjektleder	19
5.2. Tiltak for mer sosialt liv i bygda, særlig i Rindal sentrum	22
5.3. Informasjonstiltak.....	25
5.4. Organisert næringsutvikling med flere samarbeidende aktører.....	27
5.5. Tiltak inn i kommuneplanens arealdel og regelverket for motorferdsel	29
5.6. Strakstiltak i kommuneorganisasjonen	30

Fotograf: Eli Solvik (@apriliadamen)

1. Innledning og sammendrag

Innledning

Her foreligger «Rindal inn i framtida – lokal utviklingsplan. Bakgrunnen for å sette i gang arbeidet fra høsten 2020 var ei ny befolkningsframskriving fra SSB som viste en betydelig befolkningsnedgang fram mot 2050. I 2022 er prognosene fra SSB oppdatert med enda dårligere tall, faktisk en sannsynlig nedgang på så mye som 20 % fram til 2050.

To viktige spørsmål reiser seg:

- Er det mulig å gjøre prognosene til skamme?
- Kan bygda tilpasse seg på en god måte til ei framtid med færre innbyggere?

En del av kunnskapsgrunnlaget for planen er innstillinga fra det regjeringsoppnevnte utvalget under ledelse av Victor D. Norman, som la fram si innstilling «Det handler om Norge» i desember 2020.

- Målet for distrikta framover bør ikke være vekst i seg selv, men å skape gode samfunn, sier Norman.

Hvordan kan vi få unge mennesker, født og oppvokst i byene, til å prøve småskalalivet i distriktene? Jobbene vil være der bare det blir folk – de aller fleste av oss jobber uansett med å klippe håret på hverandre – så det er bolysten, ikke jobbene det vil stå på.

«Rindal inn i framtida - lokal utviklingsplan» er ikke noen formell revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og heller ikke noen fullstendig revisjon av næringsplanen, men ei oppdatering med nye mål og arbeidsmåter for den nærmeste framtida, noen nye tiltak og framheving av hva som er de viktigste tiltaka nå. Eksterne samarbeidspartnere har vært bl.a. Distriktssenteret og fylkeskommunen.

Grunnlagsarbeidet har foregått i fem parallelle grupper for hver «sin» del av utviklingsplanen. Medlemmer i gruppene har vært folkevalgte, kommuneadministrasjonen, organisasjoner, bedrifter, ressurspersoner, hyttefolk, mm. Gruppenes endelige innspill er beskrevet nærmere i et vedlegg til planen.

For å ha et godt kunnskapsgrunnlag om lokale forhold er det gjennomført to ulike spørreundersøkelser; bedriftsundersøkelsen i juli-august 2021 og innbyggerundersøkelsen i september 2021. Resultatene er beskrevet nærmere i et vedlegg til planen. Det er også henta inn kunnskap fra Distriktsenteret om hva andre kommuner har gjort og lykkes med.

Det er naturlig nok grenser for hva kommunen og andre aktører kan gape over. Tilgangen på arbeidskraft og penger er begrensa, og vi kan ikke make å gjennomføre alt samtidig. Vi har også vært opptatt av å komme fram til hele bygda prioritering, gjennom en ganske omfattende høringsprosess.

3 Venner, andre serveringssteder, lokalt næringsliv, Rindal Næringsforum, Rindal sparebank og Stiftelsen Lokalt Løft er noen av de lokale samarbeidspartnere når planen skal settes i verk. Det er et åpenbart behov for eksterne finansieringsbidrag, og kommunen arbeider aktivt med å finne ut hvordan vi kan skaffe slike. Derfor søker Rindal sammen med Holtålen kommune Kommunaldepartementet om å få delta i en pilot for et nytt distriktpolitisk virkemiddel med bygdeveksttaler.

I kapittel 5 i plandokumentet har vi sammenstilt alle de foreslåtte tiltaka fra de fem gruppene i bolker og foretatt ei prioritering. Høringsinnspilla har vært en viktig del av grunnlaget for prioriteringa.

Sammendraget fremst i dette plandokumentet har ei mer kortfatta framstilling av prioriteringer, organisering, finansiering og framdrift.

Sammendrag av prioriterte tiltak i planen

Et særskilt treårig samfunnsutviklingsprosjekt med en egen ansatt prosjektleder

Vi har satt sammen et sett av oppgaver i et treårig prosjekt med en felles prosjektleder i 100% stilling. Dette prosjektet kan få navnet «Rindal inn i framtida».

Det er naturlig at kommunen har ansvaret for å organisere og gjennomføre dette prosjektet, men det må skje i nært samarbeid med andre aktører i og utenfor bygda.

Prosjektet bør komme i gang seinest ved starten av 2023, etter forberedende arbeid med ekstern finansiering, budsjettvedtak og organisering. Grunnfinansieringa vil trolig likevel måtte komme fra kommunens næringsfond. Om mulig, må det knyttes til deltakelse i piloten for bygdeveksttaler sammen med Holtålen.

De viktigste oppgavene er:

Ulike former for organisert tilflyttingsarbeid, særlig retta mot unge kvinner:

«Det er i byen alle unge er, også rindalingene». Vi vil rette oss særskilt mot å gjøre bygda mer attraktiv for unge kvinner. Lage et opplegg med og for kvinner rundt 30 år, for dem som står midt oppi avgjørende valg i livet. Hvordan kan vi komme i inngrep med unge der de oppholder seg nå, og friste dem til å flytte hit, flytte tilbake eller bli værende?

Lokalt samarbeid om boligutvikling:

Vi ønsker å etablere et formalisert samarbeid mellom flere aktører om en slags pakke med fleksibel bruk av kommunale startlån som grunnlag, privat toppfinansiering i lokale banker og privat bygging av nye boliger med slik finansiering.

Mange aktører kan gå sammen om å avklare nærmere hva som kan være målgrupper for nye, rimelige leiligheter. Vi burde vite mer om hva ulike grupper faktisk ønsker og spørre dem om det. Er det hus eller leilighet? Hva og hvem er det vi skal legge til rette for? Er det mulig å tilby et lokalt konsept for «leie til eie»?

Andre boligtiltak kan være knytta til å omsette brukte/ledige boliger, etablere flere utleieboliger, tilby folk å «prøvebo» for å teste ut ei mulig framtid i Rindal og skaffe omsorgsboliger som folk kjøper, og ikke leier.

Kommunen tenker å bygge noen få nye utleieboliger med det aller første. Ved neste revisjon av arealdelen i kommuneplanen vil det være behov for å finne fram til et nytt sentrumsnært boligfelt.

Nye former for markedsføring og omdømmebygging:

Vi vil gjerne gi nytt og mer målretta innhold og nye arbeidsmåter til «Tid til å leve», sammen med andre lokale aktører, hente inn hjelp fra eksterne profesjonelle rådgivere og videreutvikle samarbeidet med Trollheimsporten, Rindal IL og skolen.

Tiltak for mer sosialt liv i bygda, særlig i Rindal sentrum

Her vil det neppe være grunnlag for å ansette noen egen prosjektleder, så dette arbeidet må dels løses som en del av samfunnsutviklingsprosjektet som er omtalt ovenfor her, dels i et samarbeid mellom kommunen og mange ulike aktører i bygda, stort sett ut fra de ressursene alle rår over fra

før. Det er ikke alltid så lett å peke på noen bestemt ansvarlig eller noen bestemt representant for ulike interesser, og dermed kan det være krevende å koordinere innsatsen.

Det finnes noen midler på kommunale budsjett, men disse er nå svært begrensa, og en viktig del av arbeidet vil derfor være å tegne bidrag fra andre aktører. Til noen deloppgaver kan det trolig være mulig å søke om offentlige bidrag. Arbeidet bør starte i løpet av 2022, og alt kan ikke gjennomføres samtidig.

De viktigste oppgavene er:

Uformelle og sosiale møteplasser utendørs i Rindal:

Utfordre velforeninger og andre på å synliggjøre og videreutvikle møteplasser som finnes i dag, og på å etablere noen nye.

Sentrumsutvikling:

Rindal sentrum oppleves som helt uten aktivitet store deler av døgnet og uka. Området bør bli mer innbydende enn i dag, slik at det blir mer attraktivt å bo og oppholde seg i Rindal.

Kan det gjøres endringer for å legge til rette for bilfrie områder, grøntområder, parkering, popup-salg, arrangement, torgsalg, musikk, lekeapparater, bord og benker mv? Hvem kan bidra til at området framstår som mer velstelt enn i dag? Kan serveringsstedene utvikle nye forretningsmodeller?

Tiltak for ungdom:

Ungdommen har et sterkt ønske om å få en møteplass som bare er sin, og per i dag finnes ingen slik plass. Det kommer også fram ønsker om andre aktiviteter enn håndball, ski og fotball. Hvordan kan en oppgradere bademulighetene ved Tjønna? Hva kan skolen gjøre for at unge ikke skal føle seg dårlig behandlet der og for at folk skal kunne føle seg trygge på at barna deres vil få en trygg skolegang med gode opplevelser?

Kulturtiltak, skiløyper/turstier og kollektivtransport:

Spørreundersøkelsen viser et ønske om flere og breiere kulturaktiviteter i Rindal. Andre mulige tiltak er ny og bedre lokal aktivitetskalender, høy standard på skiløyper og turstier, tilrettelegging for lovlig snøskuterkjøring, flere og bedre busstider til og fra Orkanger og tilgang til el-kjøretøy som sykler og sparkesykler.

Informasjonstiltak

Heller ikke her vil det være grunnlag for å ansette noen prosjektleder, så dette arbeidet må også løses i et samarbeid mellom mange aktører i bygda, stort sett ut fra de ressursene disse rår over fra før, men etter initiativ fra kommunen, helst allerede fra høsten 2022. Mange peker på Trollheimsporten som den meste sentrale aktøren.

De viktigste oppgavene er:

Felles portal:

Mange peker på at det er vanskelig å finne fram, det er alt for mange portaler å forholde seg til, og man vet ikke hvor man skal lete etter informasjon. Det har derfor kommet forslag om en felles portal for Rindal som synliggjør alle aktiviteter og gjør det enkelt å finne fram.

Men det er usikkert om dette faktisk lar seg gjøre og om det er rett angrepsmåte i dagens mediesituasjon. Trollheimsporten framstår uansett som manges førstevalg for å finne informasjon om Rindal og må være kjernen i den løsningen en kommer fram til. Det kan etableres ei gruppe med representanter for de kanalene som finnes, for å vurdere hva som er mulig og hvordan det i så fall kan gjennomføres.

Felles annonsering av ledige jobber:

Å tiltrekke seg arbeidskraft er en av de største utfordringene små lokalsamfunn vil ha framover. Ett mulig tiltak er å vise fram alle jobbmulighetene som finnes i bygda gjennom felles annonsering en eller flere ganger i året. Mange kommuner og regioner gjør det.

Hyttefolk og hyttenæring:

Er et mulig å lage en felles plattform, gjerne på Trollheimsporten, der all informasjon til hytteiere finnes? Kan det lokale næringslivet markedsføre seg sammen overfor hyttefolket og opptre samla på messer i Oslo og Trondheim? Kan det igjen arrangeres ei lokal hyttemesse etter samme mal som i 2019 og 2021? Kan det avholdes jevnlige «Rindalsdager» knytta opp mot de viktigste «hyttehelgene» i påska, vinterferien og høstferien?

Organisert næringsutvikling med flere samarbeidende aktører

Dette er i stor grad tale om videreføring og videreutvikling av de bedriftsretta tiltaka i næringsplanen fra 2017. Der var kommunen og Rindal Næringsforum (RNF) hovedansvarlige for iverksetting. Det må raskt avklares hvilken rolle RNF kan ha i tida framover. Dette vil avhenge av om RNF finner grunnlag for å ha en egen ansatt daglig leder.

I mellomtida er kommunens økonomiske situasjon dramatisk forverra, så det vil være vanskelig å frigjøre midler til næringsutvikling i de nærmeste åra framover. Knappe utviklingsmidler bør trolig heller gå til samfunnsutvikling, slik dette er beskrevet i avsnitta ovenfor her.

De viktigste oppgavene er:

- Godt samarbeid mellom skole og næringsliv
- Aktivt samarbeid med Rindal Sparebank og Stiftelsen Lokalt Løft
- Systematisk oppfølging av nyetablerte bedrifter ei tid etter etableringa
- Fellestiltak for kompetanseheving, særlig innen klima, miljø og bærekraft
- Støtte målretta opp under vekst i eksisterende bedrifter
- Gjennomføre rekrutteringstiltak, ettersom det nå er mangel på folk heller enn mangel på jobber

2. Hva er egentlig utfordringa?

Nye folketallsprognoser

Bakgrunnen for å sette i gang arbeidet «Rindal inn i framtida» høsten 2020 var SSBs nye befolkningsframskriving for perioden fram mot 2050. Ifølge SSB sin prognose vil Rindal kommune med byråets hovedalternativ få en betydelig befolkningsnedgang, fra ca 2.000 innbyggere i 2020 til i underkant av 1.700 innbyggere i 2050. Andre alternativer for framskriving gir enda dårligere folketallsutvikling.

Dette er dramatisk annerledes enn de prognosene som ble tatt inn i kommuneplanens samfunnsdel så seint som i 2018. Da var framskrevet folketall i 2040 så høgt som 2.191 med hovedalternativet og 2.088 i alternativet med låg nasjonal vekst.

De nye prognosene oppleves av mange som en klar trussel mot mulighetene for å skape ei god utvikling for bygda og folket her. To viktige spørsmål reiser seg:

- Er det mulig å gjøre prognosene til skamme?
- Kan bygda tilpasse seg på en god måte til ei framtid med færre innbyggere?

I juli 2022 la SSB fram oppdaterte prognoser med enda dårligere framtidsutsikter for Rindal. Disse er vist nedenfor her.

[Distrikts-Norge som gamlehjem \(Norman-utvalgets innstilling\)](#)

Et regjeringsoppnevnt utvalg under ledelse av Victor D. Norman la fram si innstilling «Det handler om Norge» i desember 2020. Hensikten var å utrede konsekvensene av demografiutfordringer i distrikta for statlig, kommunal og privat sektor, og å komme med forslag til mulige løsninger.

- Målet for distrikta framover bør ikke være vekst i seg selv, men å skape gode samfunn, sier Norman.
- Vi må forhindre at Distrikts-Norge blir et gamlehjem, skriver han ett sted.

Han forklarer at konklusjonen egentlig er fryktelig deprimerende. Men det er ikke fordi folketallet i distrikta jevnt over kommer til å synke i åra framover. Det vil tvert imot stabilisere seg fordi det er så lite ungdom igjen. Hovedtyngden av befolkninga vil bestå av eldre, og det vil gjøre noe med Norge. Hvis distrikta består av gamle folk, med beskjeden kontakt med storsamfunnet, kan vi bli et todelt, polarisert samfunn. Vi kommer ikke til å bli et Norge slik vi kjenner det, men risikerer å få et distrikts-Norge som likner på et gamlehjem.

Han viser til at det blir stadig færre unge i distrikta, og at det blir færre yrkesaktive per innbygger. Gitt disse utviklingstrekkene mener utvalget at målet for distrikta framover ikke bør være vekst i seg sjøl, men å skape et godt samfunn for menneskene som bor der.

– Dette betyr at distriktsutfordringa er snudd på hodet. Bygdene har forsynt byene med folk. Utfordringa har vært å bremse strømmen av unge mennesker til byene. Svaret har vært å skape flere arbeidsplasser i distriktene. Men med en aldrende distriktsbefolkning klarer ikke bygdene å produsere seg selv. Utfordringa nå er å lage gode tjenester til de gamle, og å få en ny giv i småsamfunna. Svaret på dette er tjenesteorganisering, med gode helse- og pleietjenester, og økt bolyst, har Norman sagt.

Siden eldre er langt mindre tilbøyelige til å flytte enn yngre, fører aldringa til at færre flytter fra distrikta, og med det kan den lille gruppa av unge mennesker som flytter mot strømmen, pluss litt innvandring, være nok mange steder til at folketallet stabiliseres.

Selv om dette kan høres ut som en god nyhet, er det ifølge Norman i virkeligheten det motsatte. Det betyr at store deler av Distrikts-Norge er i ferd med å bli et gamlehjem – riktignok et gamlehjem i naturskjønne omgivelser og med gode kår for dem som bor der, men like fullt et hjem der beboerne er på vei inn i solnedgangen.

To spørsmål reiser seg da, det ene rent praktisk: Hvordan kan vi sørge for at det faktisk blir gode kår, og ikke bare vakker natur, i de aldrende distriktskommunene? Eller mer konkret: Hvordan kan vi sikre gode helse- og omsorgstjenester i spredtbygde kommuner med mange gamle og få unge? Og det i en periode da eldrebølgene også skyller inn over resten av landet?

Det andre spørsmålet er mer fundamentalt: Ønsker vi et Norge der store deler av distriktene er på vei inn i solnedgangen? Her peker Norman på at det er samspillet og mangfoldet og spenningene som det norske bosetningsmønsteret skaper, som er særpreget ved Norge som land. Det er ikke fjellene og fjordene i seg sjøl som har skapt norsk kultur; det er de mange forskjellige menneskene og lokalkulturene som avstandene og naturen har gitt opphav til, som har gjort oss forskjellige fra svensker og dansker.

Dessuten, og mer tungtveiende: Veien inn i distriktssolnedgangen vil neppe bli smertefri. Vi ser allerede tegn til en geografisk polarisering som gir assosiasjoner til distriktsopprøret på 1970-tallet. Det er bare en forsmak på det vi har i vente om vi sitter stille og gir Distrikts-Norge beskjed om å gå av med pensjon.

Skal vi gjøre noe, må det imidlertid utvikle en annen distriktspolitikk enn den vi driver i dag. Den ble utformet den gang problemet var fødselsoverskuddene og flyttestrømmen fra bygdene og svaret var å skape flere arbeidsplasser i distriktene.

Problemet nå er det motsatte: Hvordan kan vi få unge mennesker, født og oppvokst i byene, til å prøve småskalalivet i distriktene? Jobbene vil være der bare det blir folk – de aller fleste av oss jobber uansett med å klippe håret på hverandre – så det er bolysten, ikke jobbene det vil stå på.

Distriktskommunene trenger foryngelse. Distriktspolitikken trenger det enda mer.

Referansene til Norman her er i stor grad henta fra hans kronikk som først var publisert i DN 27. november 2020.

Norman-utvalget: Behov for diskusjon og utprøving av nye tiltak i distriktspolitikken

Utvalget mener at det er stort behov for nytenkning i distriktspolitikken. Utvalget har vurdert flere forslag til nye virkemidler, men ingen av disse er testet ut på en måte som gjør at utvalget kan si at

de vil være bedre eller mer effektive enn eksisterende distriktspolitiske virkemidler. Utvalget mener at nye ordninger må testes ut og evalueres før de eventuelt skaleres opp til å gjelde alle distriktskommuner. Utvalget foreslår derfor et program for utprøving i mindre skala av nye tiltak i distriktspolitikken, der følgende elementer inngår:

- forsøk med gratis barnehage og SFO for å øke familieetablering i og tilflytting til distriktskommuner
- forsøk med begrenset førerkort for 16-åringer for å gjøre ungdom i distriktene mer mobile
- forsøk med skattefritak for å stimulere markedet for utleieboliger i distriktene
- forsøk med saneringsstøtte for å motvirke fysisk forslumming
- forsøk med flere desentraliserte enheter i statlige virksomheter for å øke den statlige sysselsettingen i distriktene

Passer Normans beskrivelse for Rindal?

Norman understreker sjøl at det er forskjell på kommuner. Aldringa vil i en periode kunne bremse folketallsnedgangen i distrikta samla sett, men noen kommuner er verre stilt enn andre.

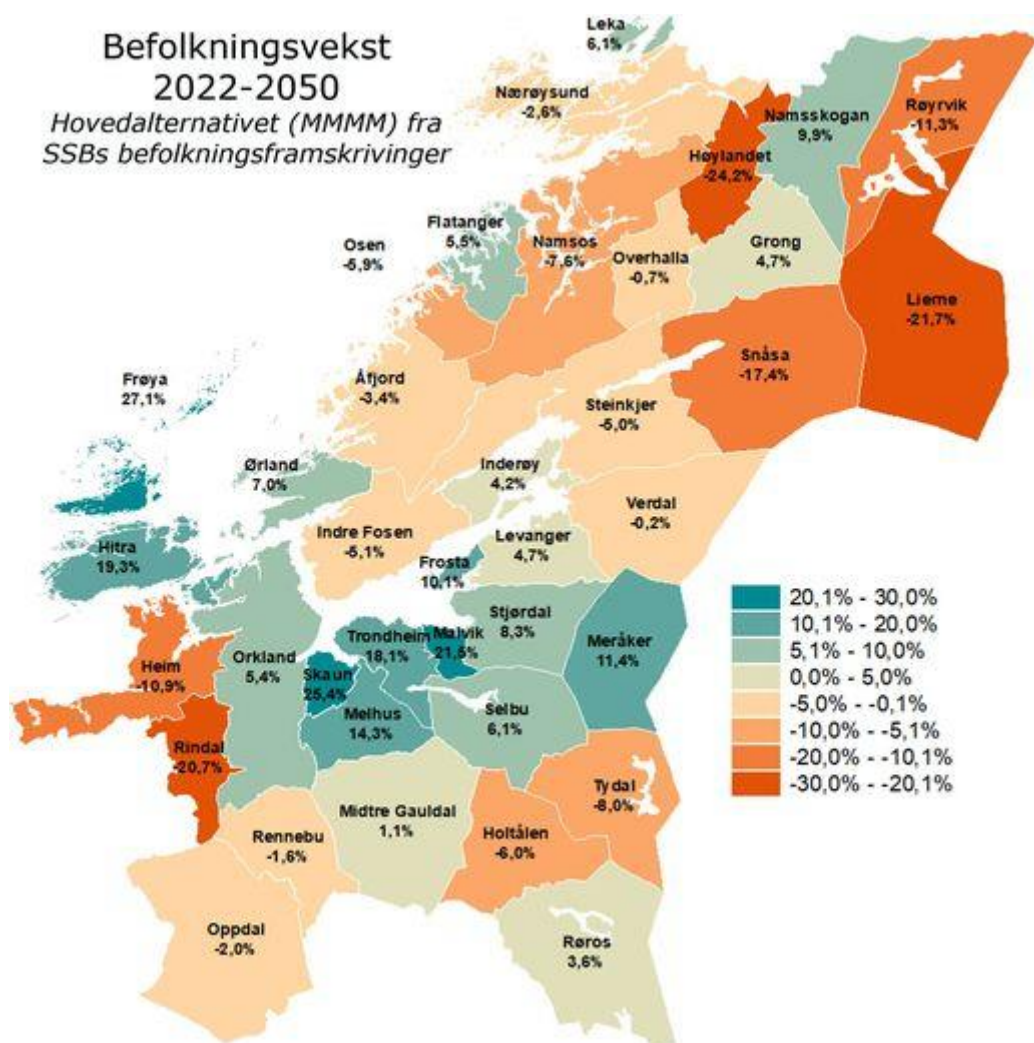
I Rindal har eldrebølgen allerede vært her ei god stund. Prognosene fra SSB viser likevel en viss vekst i de eldste aldersgruppene i tida framover.

Lav nasjonal vekst (LLML)						
	2020	2025	2030	2035	2040	2050
0 år	23	14	14	13	12	10
1-5 år	102	86	74	70	68	60
6-12 år	152	145	125	108	100	96
13-15 år	66	65	60	54	45	42
16-19 år	116	76	85	73	59	56
20-44 år	534	505	470	443	428	360
45-66 år	559	541	525	484	441	420
67-79 år	310	317	284	290	314	268
80-89 år	116	120	160	184	163	184
90 år eller eldre	25	26	24	28	43	39
SUM	2003	1895	1821	1747	1673	1535

Framskrevet folkemengde i Rindal 1. januar 2020-2050, etter alternativet for lav nasjonal vekst (SSB 2020)

	Hovedalternativet (MMMM)				Lav nasjonal vekst (LLML)			
	2022	2030	2040	2050	2022	2030	2040	2050
5061 Rindal								
0-17 år	383	319	279	279	383	301	221	208
18-49 år	696	577	520	471	696	574	506	431
50-66 år	437	431	338	304	437	430	336	298
67-79 år	320	286	315	266	320	282	313	258
80-89 år	113	152	162	191	113	149	153	179
90 år og eldre	31	32	53	60	31	30	48	47
Sum	1 980	1 797	1 667	1 571	1 980	1 766	1 577	1 421

Framskrevet folkeemngde i Rindal 1. januar 2022-2050, etter hovedalternativet og alternativet for lav nasjonal vekst (SSB 2022)

Dette kartet fra Trøndelag i tall viser at Høylandet, Lierne og Rindal er de tre kommunene i Trøndelag som ut fra de nyeste prognosene kan forvente sterkest nedgang i folketallet fram til 2050, alle tre med mer enn 20 % nedgang. Samla forventes folketallet i fylket å øke med 10 % i denne perioden.

Gjennom dette planarbeidet ønsker vi å avklare blant anna:

- Er det først og fremst bolyst, og ikke mangel på arbeidsplasser, det vil stå på her i Rindal også?
- Hva sier arbeidsplassundersøkelsen vår om tallet på ledige jobber framover?
- Tilsier knappheten på friluftinteresserte småbarnsfamilier at vi definerer nye hovedmålgrupper?
- Hvilke grupper kan tenkes å ville komme hit?
- Er det bortkasta å drive kampanje retta mot dem som har ei tilknytning fra før?
- Hva vil kunne være omfanget av innvandring og tilflytting her i Rindal?
- Er et godt dagligliv viktigere for folk enn det som kan komme ut av ulike prosjekt?

Ungdommens distriktspanel

Ti ungdommer i «Ungdommens distriktspanel» leverte sine råd om framtidas distriktpolitikk til regjeringa i april 2021. De organiserte arbeidet sitt i samarbeid med Distriktssenteret.

De ber om at

1. Vi får tilgang til jobbfellesskap, arbeidserfaring og varierte arbeidsplasser
2. Ungdom skal ha desentraliserte skole- og utdanningsmuligheter
3. Det må bli enklere å komme seg fra A til Å
4. Alle skal ha tilgang til stabilt og sikkert høyhastighets- og mobilnett
5. Virkemidler gjør det enklere å etablere bedrift og få seg bolig
6. Veien til psykisk helsehjelp må bli kortere
7. Vi tar vare på distriktenes attraktivitet med nærhet til naturen
8. Lokalsamfunnene utvikles med møteplasser og lokaler for unge gründere og frivillige
9. Ungdom må få større innflytelse lokalt
10. Beredskapen skal være tilgjengelig og trygg

Hele rapporten finnes på Distriktssenterets hjemmesider her:

<https://ungdomspanel.distriktssenteret.no/>

Her følger panelets eget sammendrag:

Framtida til hjembygda mi er ganske lys

Det ønsker vi i Ungdommens distriktspanel skal være gjennomgangstenen i Distrikts-Norge. Vi ser en fremtid der vi har muligheter. Det er viktig med lokalsamfunn som er stolte av seg selv, har troa på egne innbyggere og heier på hverandre. Vi må være raus nok til å heie på nabobygda og nabokommunene.

De ti rådene med forslag til tiltak peker på hva som skal til for at unge skal ha lyst til å bo, arbeide og investere framtida si i distriktene. Selv om nasjonale tiltak og gode rammevilkår er viktige, er det ikke alt. Vi som bor i distriktene, må selv ta ansvar.

Hvilke bilder ser du for deg når du hører ordet distrikt? Kanskje ser du ferjeturen til en øy i havgapet. Kanskje ser du en gård med lang vei til nærmeste nabo. Kanskje ser du en liten plass som prøver å være by. Vi ser en fremtid der vi har muligheter. Muligheter vi må bli enda flinkere å snakke om.

Bygda bør fortsatt være ei bygd som utvikler og bevarer sine særegenheter. Kvalitetene bør anerkjennes, omfavnes og snakkes varmt om. I enda mindre grad bør man lete etter feil og mangler, men heller vektlegge de gode sidene med gode oppvekstvilkår, nærhet til naturen og bedrifter som skaper noe. Husk at drømmejobben like godt kan være på bygda.

Det er viktig å kunne kjenne tilhørighet og bli inkludert på plassen en bosetter seg. Det er også viktig med grunnleggende tjenester som legger til rette for mulighetene og tar vare på tryggheten. Kommunen, frivilligheten og næringslivet kan gjøre mye for å legge til rette. Gi ungdommen reell innflytelse. La de unges engasjement blomstre, og møt dem med respekt. De unge har mye kunnskap og nye tanker om fremtidig og ansvarlig utvikling av distriktet.

Lytt til innbyggerne. Hei på hverandre. Snakk hverandre opp, ikke ned. Ja, for hvordan snakker vi egentlig om distriktene? Hvilke ord og begreper bruker vi, og hvilke historier blir fortalt? Vi har utfordringer som må tas tak i, men jammen har vi muligheter også. Skap muligheter for næringsutvikling, for jobbfellesskap og for hverandre.

Vis fram kvalitetene. Fortell hva som går bra, hva dere får til og hvilke muligheter vi har hos dere. Alt er ikke perfekt, og det er heller ikke målet. Pass på at det er rom for uenighet, men med gode og åpne rom for samtale hvor utfordringer drøftes og løsninger diskuteres med gjensidig respekt.

Det skal være rom for alle, og det skal gå an å skille seg ut, være akkurat den du er. Kommunene må sette seg i førersetet og bidra til at distriktene er attraktive i framtida. Samarbeid med naboene i stedet for å dra i hverandres retning og ødelegge for hverandre. Tenk nytt. Dyrk det unike. Dra sammen.

I Ungdommens distriktspanel har vi tro på ei framtid i distriktet, og vi vil selv delta for at våre råd skal bli fulgt opp. Distriktsutvikling er et stort lagspill, så nå inviterer vi både regjering, storting, fylker, kommuner, næringslivet og folk flest med inn på banen.

- Vårt viktigste råd til kommunene er å passe på at ungdommene har med seg en god oppvekst når de flytter ut, sier Marit Mellingen, direktør i Distriktssenteret til avisa Nationen. - Avsmaken for eller kjærligheten til heimbygda skapes veldig tidlig. Skal kommunene lokke tilbake utflytterne, må det ha vært gode oppvekstmiljø der.

3. Arbeidsmåter og organisering for utviklingsplanen

Gangen i arbeidet - samskaping mellom mange ulike aktører i og utenfor bygda

Kommunestyret vedtok i april 2021 å sette i gang arbeidet med «**Rindal inn i framtida - lokal utviklingsplan**». Det framgår av vedtaket at dette er ikke noen formell revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og heller ikke noen fullstendig revisjon av næringsplanen, men ei oppdatering med nye mål og arbeidsmåter for den nærmeste framtida, noen nye tiltak og framheving av hva som er de viktigste tiltaka nå. Omdømmearbeidet «Tid til å leve» vil naturlig inngå, og det bør også tas inn hensyn til bærekraft, klima og miljø.

Vedtaket sier også at det skal hentes det inn ekstern støtte fra Distriktssenteret, fylkeskommunen og andre, at det skal gjennomføres spørreundersøkelser og at det er ønskelig å involvere Rindal Næringsforum, Ungdomsrådet og andre organisasjoner i bygda.

Samme dag gjennomførte kommunestyret et innledende gruppearbeid med noen eksterne innledere og deltakere. Det ble også satt av midler fra næringsbudsjettet til formålet. Videre sa kommunestyret at planarbeidet ikke må vare for lenge, og at målet ikke er sjølve plandokumentet, men samfunnsutviklinga planen kan føre til.

Vi har i arbeidet etterpå sett det som avgjørende at kommunen sjøl har eierskap og tar ledelsen, ved å investere i egen planprosess og engasjere bredt både innenfor og utenfor egen organisasjon, for å oppnå gode langsiktige virkninger.

Ordførerens næringsteam har deltatt i arbeidet internt. Der sitter ordføreren, kommunedirektøren, næringsrådgiveren, landbruksrådgiveren og plan- og utviklingssjefen. Flere enhetsledere hadde et særskilt ansvar under oppstartmøtet.

Eksterne samarbeidspartnere har vært Plankontoret, Næringshagen, Innveno, Distriktssenteret og fylkeskommunen.

Vi har blanda erfaringer med å invitere til brede folkemøter, og dessuten har det vært nødvendig å tilpasse seg til restriksjoner som følge av pandemien. Dette har medført at mye av arbeidet har foregått i fem parallelle arbeidsgrupper.

Ordføreren har etter fullmakt oppnevnt ei referansegruppe med folkevalgte og representanter for Rindal Næringsforum. Gruppen har hatt flere møter, særlig i forbindelse med innbyggerundersøkelsen.

Allerede fra starten og ved valget av tema for arbeidsgruppene har vi i ønsket å framheve at kvaliteter ved bygda kanskje er vel så viktig som arbeidsplasser for at folk skal velge å bo her og flytte hit i åra som kommer.

Roar Svenning på Stokkøya framhever det samme i et innlegg i Adresseavisen 11.5.2022:

Vi mangler folk som gidder å bo i distriktet - adressa.no

<https://www.midtnorskdebatt.no/meninger/ordetfritt/2022/05/12/Vi-mangler-folk-som-gidder-%C3%A5-bo-i-distriktet-25449168.ece>

Arbeidet i grupper ble innledet med felles digital innledning og fem parallelle oppstartmøter 24.11.2021. Der begynte gruppene arbeidet med å utforme «sin» del av utviklingsplanen. Medlemmer i gruppene har vært folkevalgte, kommuneadministrasjonen, organisasjoner, bedrifter, ressurspersoner, hyttefolk, mm. Oppnevninga av eksterne gruppemedlemmer har vært tilpassa til hvert fagområde. Det var tanken at ungdom skulle få sitt eget opplegg, men det har vist seg å være vanskelig. Noen av gruppene har likevel hatt kontakt med Ungdomsrådet.

Det er gjennomført tre-fire samlinger i hver gruppe, og hver gruppe har hatt en dedikert gruppeleder og sekretær. Gruppene har jobba i en prosess for å hente inn relevant stoff utenfra og få fram konkrete forslag til tiltak. Oppdraget gikk også ut på å prioritere strengt. Det er trolig bedre å ha noen ganske få og mer omfattende tiltak som en virkelig gjør noe utav, enn femti tiltak som i næringsplanen fra 2017.

Kommunen sitter på noen økonomiske og arbeidsmessige ressurser for å sette planen ut i live, men det er også særdeles viktig å få inn forpliktelser fra andre om å yte bidrag og ta ansvar for å gjennomføre tiltak. Gruppelederne har hatt i oppdrag å sørge for å forankre konkret ansvar for framtidig oppfølging før gruppa avslutter arbeidet sitt.

Arbeidet med forankring og finansiering har fortsatt i den neste fasen med å sette det hele sammen til en helhetlig plan, gjennomføre høring og gjøre vedtak i kommunestyret.

Gjennomføring av spørreundersøkelser

Fra Holtålen kommune har vi fått et entydig råd om først å kartlegge hvilke jobber som de nærmeste åra vil bli ledige i både kommunal virksomhet og i private bedrifter ved at folk slutter eller går av med pensjon. Der veit de av egen erfaring at omfanget vil vise seg å være betydelig.

For å ha et godt kunnskapsgrunnlag om lokale forhold ble det derfor gjennomført to ulike spørreundersøkelser:

- a. Bedriftsundersøkelsen i juli-august 2021
- b. Innbyggerundersøkelsen i september 2021

Innbyggerundersøkelsen ble utført av kommunen med omfattende hjelp fra Distriktssenteret.

Resultatene er beskrevet nærmere i vedlegg 6 til denne planen.

Forholdet til samfunnsdelen (2018) og næringsplanen (2017)

Gjennom samtaler med Distriktssenteret og fylkeskommunen har vi kommet til at vi denne gangen vil få til en mye enklere planprosess enn det som kreves av en full revisjon av samfunnsdelen. Det er altså snakk om en temaplan heller enn en kommunedelplan. Den bør ha færre, enklere og mer realistiske mål. Vi må tørre å være konkrete og å prioritere ganske strengt hvor innsatsen skal settes inn. Tidshorisonten kan kanskje være så kort som til neste kommunevalg, og planen må også henge sammen med den årlige rulleringa av kommunens fireårige handlingsprogram.

Planen vil ikke sette gjeldende næringsplan eller gjeldende samfunnsdel til side, men være et oppdatert og handlingsretta supplement.

[Kommuneplanens samfunnsdel fra 2018](#) angir innenfor ni områder utfordringer, mål og strategier for Rindal kommune fram mot 2028.

Punktene «dette vil vi gjøre» skal være en tydelig rettesnor for arbeidet i de ulike sektorer og for de temaer/områder der det er behov for mer detaljert planlegging, herunder for økonomiplan og handlingsdel.

Nærmere prioritering og detaljering av arbeidet for å nå målene, skjer i det årlige arbeidet med økonomiplan og handlingsdel.

[Næringsplanen fra 2017](#) har disse hovedområdene:

- 1: Videreutvikling av jordbruk og skogbruk med tilleggsnæringer
- 2: Næringsutvikling for eksisterende bedrifter
- 3: Tiltak for nyetablerere/gründere
- 4: Videreføring av omdømmearbeidet «Tid til å leve»
- 5: Tiltak for reiseliv, kulturbasert næring og servicebedrifter
- 6: Samferdselstiltak for folk og næringsliv
- 7: Utdanning, rekruttering og kompetanseheving

4. Hva har andre kommuner gjort og lykkes med?

Distriktssenterets erfaring er at styrken i den lokale utviklingskulturen betyr mest. Derfor må kommunen initiere tillitsskaping mellom de mange ulike lokale aktørene. Her kan det være mye å hente.

Det er behov for et mangfold av arbeidsplasser. Næringsstrukturen i Rindal er ganske ensidig. Det dreier seg om både trivsel og arbeidsplasser. Vi vil framover legge mer vekt på hvordan folk opplever at de har det her.

Det ser ut til at det er en sterk positiv sammenheng fra spørreundersøkelser i flere kommuner mellom opplevd identitet til stedet/kommunen og motivasjon for å flytte til, eller bli boende. (Distriktssenteret 2022, foreløpige funn, ikke publ.)

Steigenmodellen – en god modell for utdanning i mindre kommuner: Selv om kommunen ikke har ansvar for videregående skole, kan den likevel spille en viktig rolle i arbeidet med å legge til rette for *desentraliserte utdanningstilbud*.

Stillingssleppet er her! Finn drømmejobben i Nord-Gudbrandsdalen! Kanskje du ønsker å flytte på bygda, men vil finne deg en jobb først? I år blir over 500 stillinger utlyst! Dette er heltidsstillinger, deltid, lærling, sommerjobber og kontorplasser.

Distriktssenteret: «*Suksessrike distriktskommuner*» – oppdatert i 2018.

Distriktssenteret har avlagt en egen rapport om tilflyttingsarbeid, til Norman-utvalget.

Noen momenter om tilflyttingsarbeid: Det går an å gi personlig veiledning for tilflytting. En må velge spesifikke målgrupper, arbeide kunnskapsbasert og unngå å overselge. Det ser ut til å finnes et tilflytterhierarki; kommunene og næringslivet bryr seg for lite om innvandrere (arbeidsinnvandrere, ektefeller, ekteskapsmigranter og flyktninger). Det kan være tjenlig å jobbe for å ta vare på dem som kommer, heller enn å lokke heim utflytta ungdommer og barnefamilier.

Grimsrud og Aure (2013) peker på flere mulige bivirkninger av kommunalt tilflyttingsarbeid:

- Budskapet framstår som «SOS vi synker – kom og redd oss!», et signal om at stedet ikke er egnet som framtidig bosted.
- Tilflyttere føler seg lurt, fordi de forventer at et sted som averterer etter folk, har boliger og jobber å tilby.
- Samlet sett kan budskapet i tilflyttingskampanjer føre til at Distrikts-Norge blir sett på som en lekeplass for sprek ungdom eller rehabiliteringssted for stressa byfolk fra middelklassen.
- Stedets innbyggere kan få inntrykk av at tilflyttere får fordeler som de selv ikke får.

Distriktssenteret har mye materiale om boligutvikling, bl.a. i Krødsherad og Nore/Uvdal.

5. Høring, prioritering og iverksetting

Innspillene fra de fem gruppene i vedlegg 1-5 er veldig omfattende og til dels overlappende. I dette kapitlet gjør vi ei samla prioritering av tiltaka og foreslår hvordan det hele kan iverksettes, med tilhørende tidsplan.

Dette må være en realistisk plan. Det er grenser for hva kommunen og andre aktører kan gape over. Tilgangen på arbeidskraft og penger er begrensa, og vi kan ikke make å gjennomføre alt samtidig. Det er lettere å holde fart på prosesser som alt er i gang enn å skape nye.

Det er viktig å komme fram til hele bygdas prioritering, ikke bare kommuneorganisasjonens, og vise at det kreves bredt ansvar fra hele lokalsamfunnet. Dette er forberedt gjennom en omfattende høringsprosess før planen blir endelig vedtatt.

Vi forsøker å synliggjøre inn mot framtidig revisjon av kommuneplanen hvilke tiltak som har konsekvenser for arealbruken. Vi ønsker også å skille mellom det som kan iverksettes fort og det som vil måtte ta lengre tid. Det gjelder å komme i gang med noen tiltak straks.

Sammenhengen mellom identitet og bolyst er et argument for å fortsette med identitetsskapende tiltak som «Tid til å leve» og viktig å vise til når vi skal skaffe ekstern finansiering. Det er mye om stedsidentitet og sentrumsutvikling i forslaga fra gruppene.

Om forholdet til andre aktører i bygda:

- Kan vi bruke 3 Venner og andre serveringssteder som arenaer i det videre arbeidet med planen og tiltaka?
- Kan vi utfordre lokalt næringsliv på at det må «skje noe» for ungdom og derigjennom samtidig koble ungdom tettere på næringslivet? Hvordan kan vi synliggjøre mulighetene som finnes i lokale bedrifter? Kan vi på en systematisk måte knytte til oss ungdom som studerer?
- Rindal sparebank er en ressurssterk lokal utviklingsaktør som kommunen ønsker å invitere inn i et tettere partnerskap i mer faste former enn før. Det samme gjelder Stiftelsen Lokalt Løft.

Det er et åpenbart behov for eksterne finansieringsbidrag, og både i høringsfasen og seinere må det arbeides aktivt med å finne ut hvordan vi kan skaffe slike.

Bygdevekstavtaler

Regjeringen vil prøve ut et nytt distriktpolitisk virkemiddel med bygdevekstavtaler. Disse skal blant annet bidra til samordning av virkemidler og aktører innenfor eksisterende økonomiske rammer. Det er lagt opp til at staten og kommunene i samarbeid er hovedparter i bygdevekstavtalene. Det vil også være aktuelt å invitere andre parter inn i avtalene.

Det er lyst ut 10 millioner kroner til pilotordningen for utprøving av bygdevekstavtaler. Midlene skal benyttes til at kommunene kan forberede forslag til eventuell avtale med staten (fase 1). Dersom det inngås en avtale med staten, vil deltakende kommuner kunne søke om midler til gjennomføring av bygdevekstavtalene (fase 2 av prøveordningen). Tilskuddsordningen er en prøveordning som vil gå over tre år, med forbehold om Stortingets årlige budsjettvedtak. Det er opp til partene om de ønsker å videreføre avtalen utover denne rammen.

Søknadsfrist for fase 1 er 30. september 2022.

Det overordnede målet for bygdevekstavtalene er å bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i de minst sentrale deler av Distrikts-Norge. Kommunene som skal søke om tilskudd, må ha sentralitet 6. Kommuner i sentralitet 4 og 5 (som Rindal) kan også delta ved et samarbeid med kommuner i sentralitet 6. I gamle Sør-Trøndelag er dette Holtålen, Tydal, Hitra, Frøya, Åfjord og Osen.

Søkerne må vise til dokumenterte utfordringer som demografisk ubalanse, sårbarhet i næringsstruktur mv. Målgruppe for pilotordningen er de minst sentrale distriktskommunene. Kommuner i Finnmark vil bli prioritert. Piloter fra ett annet fylke vil også velges ut. Departementet oppfordrer til samarbeid mellom kommuner. Rindal kommune søker sammen med Holtålen.

Høringa

Kommunestyret gjorde vedtak om høring på sitt møte 25.5.2022. Samtidig ble det gjennomført et gruppearbeid for å gi innspill til prioriteringer og videre framgangsmåte. Ei oppsummering fra gruppearbeidet følger planen som vedlegg.

I høringsperioden har kommunen gjennomført særskilte møter med Rindal Sparebank og Stiftelsen Lokalt Løft. Banken signaliserer muligheter for å gå inn med midler til nye utviklingstiltak kanalisert gjennom Lokalt Løft.

Det har kommet inn skriftlige høringsuttalelser fra Rådet for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, Norsk Sykepleierforbund avd Rindal, Rindal Arbeiderparti og Helse og omsorgstjenesten ved Rindal helsetun.

Dessuten er det lagt inn 16 svar på et sett med spørsmål i et spørreskjema på nett. 15 av disse er privatpersoner og den siste styret i Rindal Senterparti.

Videre var det et åpent treff om planen på 3 Venner på ettermiddagen 15.6.2022, et treff for ungdom 6.7.2022 og en stand på Torgdagen 9.7.2022. Fra de to førstnevnte foreligger det skriftlige oppsummeringer som følger planen som vedlegg.

Det er et stort mangfold i innspilla fra høringa. Mange av dem er tatt inn under gjennomgangen av de prioriterte tiltaka like nedenfor her. For fullstendig tekst vises til vedlegga.

Her gjengis i tillegg noen innspill om helse, omsorg og folkehelse:

- Det er egentlig en svært tett sammenheng mellom «Rindal inn i framtida» og folkehelsearbeidet vårt.
- Tjenestene innen helse og omsorg må ha god kvalitet og god ledelse, for at det skal være attraktive arbeidsplasser der og for at Rindal skal være en god kommune å bo i.
- En stor andel av helsearbeiderne kommer til å gå av med pensjon de neste 10-15 åra.
- Det må alltid finnes et tilbud innen helsefag ved Surnadal videregående skole.
- Kompetanseheving er også viktig for nåværende ansatte.
- Er det mulig å inngå et samarbeid med lokale bedrifter om velferdsteknologi?

Det er ikke tatt inn så mange referanser til innspilla fra to politiske parti. Det er ikke mange endringsforslag der. Dersom partia ønsker endringer i planen, kan det komme under sluttbehandlinga.

Sammenstilling

Nedenfor her har vi sammenstilt alle de foreslåtte tiltaka fra de fem gruppene i bolker og foretatt ei prioritering. Høringsinnspilla har vært en viktig del av grunnlaget for prioriteringa. Noen av tiltaka kan sies å tilhøre flere enn ei gruppering, og det har vært et særlig behov for å sortere ut det som kan og bør iverksettes straks.

Omtalen her er ganske kort. Gruppens innspill i vedlegg 1-5 har mer omfattende beskrivelse av de ulike tiltaka.

Sammendraget fremst i dette plandokumentet har ei mer kortfatta framstilling av prioriteringer, organisering, finansiering og framdrift.

5.1. Et særskilt samfunnsutviklingsprosjekt over flere år med en egen prosjektleder

Dette omfatter i utgangspunktet følgende av gruppens forslag til tiltak:

Gruppe 2 - Markedsføring og omdømmebygging – Tid til å leve	Organisert tilflyttingsarbeid – Gjøre bygda mer attraktiv for unge kvinner
--	--

Gruppe 3 - Boligtilbud og boligutvikling	Lokalt samarbeid om boligutvikling
Gruppe 4 - Bedrifts- og næringsutvikling og målretta rekruttering	Følge opp unge Rindalinger med ønske om å få dem tilbake

I tillegg kommer deler av tiltaket «Nye former for markedsføring og omdømmebygging» fra gruppe 2 (Markedsføring og omdømmebygging – Tid til å leve).

Her forsøker vi å spisse det og sette det sammen til et sett av oppgaver i et treårig prosjekt med en felles prosjektleder i 100% stilling. Dette prosjektet kan få navnet «Rindal inn i framtida».

Prioriterte oppgaver

Det vil ikke være mulig innenfor rammene av et treårig prosjekt å gjennomføre alt det som disse gruppene har foreslått. De viktigste oppgavene kan sjå ut til å være:

Ulike former for organisert tilflyttingsarbeid, særlig retta mot unge kvinner: «Det er i byen alle unge er, også rindalingene». Vi vil rette oss særskilt mot å gjøre bygda mer attraktiv for unge kvinner. Lage et opplegg med og for kvinner rundt 30 år, for dem som står midt oppi avgjørende valg i livet. De veit best. Hva har vært avgjørende for at de unge kvinnene i bygda faktisk har valgt å bosette seg her? Hvordan kan vi komme i inngrep med andre der de oppholder seg nå, og friste dem til å flytte hit eller flytte tilbake? Kan vi kartlegge alle utflytta rindalinger i ei viss aldersgruppe og ta kontakt med oppdatert informasjon og tilbud om en samtale?

Bør vi arrangere «treff i Trondheim» for rindalinger i «utlendighet» og tilsvarende treff i Rindal når folk er heime i høgtider og ferie? Bruke nettverket til både rindalinger og hyttefolk?

Like viktig som tilflytting kan det være å beholde folk her. Det er lettere å rekruttere dem som har vokst opp her eller har ei annen tilknytning fra før.

Høringsrunden viser god oppslutning om å rette seg særlig mot unge kvinner. Gjerne også skreddersy jobber, aktiviteter og andre tilbud som kan appellere til kvinner og kvinnefellesskap.

Noen peker på at Rindal bør være mer åpen mot verden og bli bedre på å ta imot nye folk. En viss flyt inn og ut av bygda kan være bra. Det er uheldig dersom familiebakgrunn trumfer kompetanse og erfaring når noen skal ansette nye medarbeidere.

Noen etterlyser ei mentorordning for tilflyttere, mens andre har dårlig erfaring med den tidligere fadderordninga.

Kan kommunen gå sammen med det private næringslivet om felles utlysning av ledige stillinger og tilby kontorfellesskap der mange kan jobbe «heimefra» sammen? Vise at Rindal ikke er en så dum plass å bo, sjøl om du jobber et annet sted. Oppfylle drømmen om livet på bygda, gjerne på et småbruk, samtidig som du kan ha jobb i byen.

Folk med lang utdanning ønsker gjerne å være en del av et større fagmiljø og å ha mulighet til videreutdanning gjennom hele livet. Hvordan kan en legge opp til at dette er forenlig med å bo i Rindal?

Det finnes kommuner som gir økonomisk støtte til unge tilflyttere. Tokke kommune gir 100.000 kr til dem som selger et ubebodd småbruk; 50.000 ved sjølve salget og 50.000 til når noen flytter inn. Rindal kommune har ei stipendordning for sykepleiere. Kan dette utvikles til flere fagområder?

Lokalt samarbeid om boligutvikling: Etablere et formalisert samarbeid mellom flere aktører om en slags pakke med fleksibel bruk av kommunale startlån som grunnlag, privat toppfinansiering i lokale banker og privat bygging av nye boliger med slik finansiering.

Dette er i større grad tale om å gå sammen om å etablere en ny finansieringsmodell enn om konkrete utbyggingstiltak. Det vil være noe nytt i markedet og grunnlag for god markedsføring av bygda.

Vi bør legge til rette for omsetning av brukte/ledige boliger i hele bygda. Er det mulig å slå sammen mange ulike aktørers nåværende og framtidige utleieboliger til et felles boligselskap?

Mange aktører kan gå sammen om å avklare nærmere hva som kan være målgrupper for nye, rimelige leiligheter. Vi burde vite mer om hva ulike grupper faktisk ønsker og spørre dem om det. Er det hus eller leilighet? Hva og hvem er det vi skal legge til rette for? Er det mulig å tilby et lokalt konsept for «leie til eie»?

Fra kommunestyret har det kommet ønske om utleieboliger der folk kan «prøvebo» og teste ut ei mulig framtid i Rindal.

Vi vil også arbeide for at det etableres omsorgsboliger som folk kjøper, og ikke leier. «Rådet» mener at omsorgsboliger hører sammen med helsetunet og at det heller bør satses på selveierleiligheter der både eldre og yngre kan kjøpe seg inn.

Mulige samarbeidspartnere er utbyggere og banker i nærområdet, kanskje også Stiftelsen Lokalt Løft, som i et møte med kommunen har uttrykt interesse for å delta i et arbeid med boligutvikling. Ei felles gruppe kan etablere et formalisert prosjektsamarbeid med noen særskilt utpekte ansvarlige.

Distriktssenteret og Husbanken kan trolig gi gode råd. Det bør være mulig å ta en posisjon opp mot Husbankens uttalte mål om å bidra til mer boligbygging i distrikta.

Ungdomsgruppa foreslår å bygge flere leiligheter og boliger i bygda og peker på at høy eiendomsskatt i Rindal kan være en aktiv motfaktor for dem som vil komme tilbake hit. De etterlyser også at kommunen lager et fristende tilbud for at ungdom skal kunne komme seg enklere inn på boligmarkedet.

Nye former for markedsføring og omdømmebygging: Gi nytt og mer målretta innhold og nye arbeidsmåter til «Tid til å leve», sammen med andre lokale aktører. Hente inn hjelp fra eksterne profesjonelle rådgivere. Videreutvikle samarbeidet med Trollheimsporten, Rindal IL og skolen.

Gjerne framheve Rindal sentrum som noe unikt, med bedre skilting, annen markedsføring og nytt grøntområde/lekeplass på Hov-tomta.

Organisering og ansvar

Det vil være naturlig at kommunen har ansvaret for å organisere og gjennomføre dette prosjektet, men det må skje i nært samarbeid med andre aktører i og utenfor bygda, gjerne med ei eller flere egne referansegrupper. Rindal Næringsforum er en av flere mulige samarbeidspartnere, men det avhenger av at det finnes ei form for fast bemanning der, og det er et spørsmål som bør avklares ganske raskt.

Framdriftsplan

Prosjektet bør komme i gang seinest ved starten av 2023, etter forberedende arbeid med finansiering, budsjettvedtak og organisering.

Finansiering

Grunnfinansieringa vil trolig måtte komme fra kommunens næringsfond. Kommunen må sette mye inn på å forsøke å få finansieringsbidrag fra fylkeskommunens regionale utviklingsmidler og Statsforvalterens skjønnsmidler. Lokalt kan det være mulig å hente bidrag fra Stiftelsen Lokalt Løft og Rindal sparebank. Til noen av de spesifikke tiltaka kan det kanskje hentes inn særskilte bidrag undervegs.

5.2. Tiltak for mer sosialt liv i bygda, særlig i Rindal sentrum

Dette omfatter i utgangspunktet følgende av gruppenes forslag til tiltak:

Gruppe 1 – Det sosiale livet	Møteplasser utendørs i Rindal
	Sentrumsutvikling
	Tiltak for ungdom
	Kulturtiltak
Gruppe 2 - Markedsføring og omdømmebygging – Tid til å leve	Et bredt kultur- og aktivitetstilbud
Gruppe 5 - Samarbeid med hyttefolket og hyttenæring	Oppkjøring av skiløyper og merking av turstier
	Møteplasser og treffsteder i sentrum

Her vil det neppe være grunnlag for å ansette noen prosjektleder, så dette arbeidet må løses i et samarbeid mellom mange aktører i bygda, stort sett ut fra de ressursene disse rår over fra før.

Mange opplever det som krevende å komme seg inn i miljøet i bygda. Du skal jobbe forholdsvis hardt for å bli inkludert i de etablerte gruppene.

Prioriterte oppgaver

Uformelle og sosiale møteplasser utendørs i Rindal: Synliggjøre og videreutvikle de møteplasser som finnes i dag, og utfordre på at noen flere møteplasser kan etableres. Gå i dialog med velforeninger og andre som er knytta til disse møteplassene for å se om det er muligheter for å utvikle områdene videre.

Sentrumsutvikling: Spørreundersøkelsen viser at sentrum oppleves som helt uten aktivitet store deler av døgnet og uka. Området bør bli mer innbydende enn i dag. Dette vil igjen øke attraktiviteten av å bo i Rindal og oppholde seg i Rindal.

Det bør gjøres en ny gjennomgang av reguleringsplanen for Rindal sentrum med tilhørende plan for uteområdene for å se på om det kan gjøres endringer for å legge til rette for bilfrie områder, grøntområder, parkering, popup-salg, arrangement, torgsalg, musikk, lekeapparater, bord og benker mv. Det skulle gjerne ha vært mer rydding, mer klipp av plen og generelt framstå som mer pyntet enn i dag.

Det må avklares hvem som har ansvar for oppfølging av å pynte opp sentrum med planter, klipp av plen, dekorasjoner, belysning og skilting til attraksjoner i sentrum og bygda. Det må også avklares hvem som har ansvar for rydding av trær, busker, kratt og gress ved fylkesvegen gjennom sentrum.

«Rådet» peker på at offentlige bygg og anlegg skal ha universell utforming.

Serveringsstedene kan kanskje utvikle nye forretningsmodeller? Kan kommunen kjøpe flere tjenester fra dem? Skimuseet bør få utvikle seg som uformelt treffsted. Noen ønsker seg faste salgsboder i sentrum. Også hyttefolk et etterlyser sosiale møtesteder i sentrumsområdet.

Tiltak for ungdom: Ungdommen har et sterkt ønske om å få en møteplass som bare er sin, og per i dag finnes ingen slik plass. I spørreundersøkelsen kommer det også fram at det ikke bare er aktiviteter som håndball, ski og fotball som er viktige aktiviteter for ungdom.

Arbeidet med møteplass for ungdom må fortsette med uforminska styrke, og dette arbeidet skal føre til at ungdommen får sin møteplass i Rindalshuset, der det kan være rom for andre typer aktiviteter

enn idrett, som f.eks. gaming, musikkbule, og diverse spill. Det er også ønsket om utendørs aktiviteter ved Rindalshuset eller skolen.

På ungdomsmøtet kom flere forslag om hvordan man kan oppgradere bademulighetene ved Tjønna, med flere mindre badeplasser rundt vatnet, lage ei lita sandstrand, gjøre badetårnet tryggere og bedre og dessuten utvide brygga for å unngå skader. For å unngå hærverk, kan det kanskje settes opp et overvåkningssystem med kamera på badeplassen?

Ungdommene peker videre på at det er flere som føler seg dårlig behandlet på Rindal skole, og etterlyser bedre tiltak mot mobbing og for læring og inkludering. De vil at ungdom som selv har vokst opp ved Rindal skole, skal kunne føle seg trygge på at deres eventuelle framtidige barn vil få en bra skolegang, uavhengig av hva de selv tidligere har opplevd.

Kulturtiltak: Spørreundersøkelsen viser et ønske om ha flere og breiere kulturaktiviteter i Rindal. Alle er ikke like opptatt av idrett, ski og trening. Dette kan gjerne være knyttet til de møteplassene som finnes.

Det finnes allerede i dag en kommunal «kulturpott», men denne er nok for lite kjent og bør synliggjøres mer. Beløpet bør kanskje økes, og flere få mulighet til å søke om disse midlene.

Flere av gruppene ønsker å finne fram til en ny og bedre lokal aktivitetskalender, gjerne i tilknytning til Trollheimsporten.

Skiløyper og turstier: Det blir lagt ned et omfattende arbeid i løypekjøring, både av grunneiere, idrettslag og frivillige. Hytteeiere ønsker høy standard på skiløypene, med faste frekvenser for oppkjøring. Krava til standard øker. Turstigruppa og andre frivillige merker mange fine turstier i bygda.

Løypekjøringa må profesjonaliseres, da det etter hvert er en for stor oppgave for frivilligheten. Materiell, drivstoff og mannskap til løypekjøring er kostbart. Skal frekvensen på oppkjøring økes, øker selvsagt også kostnadene. Løypekjøringa må finansieres av brukere, grunneiere, næringslivet og kommunen. Det må utvikles nye modeller for dette.

Tiltakene som gjelder oppkjøring av skiløyper og merking av turstier, må komme med i kommunens tur- og løypeplan. Informasjon om oppkjørte løyper og turstier må finnes lett tilgjengelig på nett.

Fra ungdomsmøtet kommer det med bakgrunn i svar i innbyggerundersøkelsen høsten 2021 et forslag om å finne et større område der all kjøring av snøskuter er lovlig, slik at den som vil, kan praktisere hobbyen sin uten å begå lovbrudd. Dette peker også tilbake til behovet ungdommen har for å dyrke hobbyer utenom håndball, fotball, og ski.

Kollektivtransport: Ungdommene ønsker også flere og bedre busstider: fram og tilbake fra Orkanger, oftere går til Surnadal, både gjennom sentrum og Bolmen. El-kjøretøy som sykler og sparkesykler kan være tjenlige for dem som ikke vil eller kan være avhengige av skyss fra foreldre eller venner. Slik kan de lettere komme seg til trening, sommerjobb, skolen, venner, kamper, butikken og mer.

Organisering og ansvar

Dette omfatter et sett av tiltak med mange ulike aktører involvert. Kommunens kulturleder vil naturlig ha ei nøkkelrolle i å bringe aktørene sammen.

Utfordringene er flere. Det er ikke alltid så lett å peke på noen bestemt ansvarlig eller noen bestemt representant for ulike interesser. Dermed kan det være vanskelig å koordinere innsatsen.

Blant aktørene er «Sentrumsgruppa» med bedrifter rundt torget, andre bedrifter, forsamlingshus, Rindal vel, andre velforeninger, andre lokale organisasjoner, kommunens anleggshuset og kulturenhet, ungdomsrådet, elevrådet, Rindal skole, FAU, serveringsstedene, Skimuseet og Trollheimsporten.

For skiløyper og turstier må en finne fram til nye modeller for samarbeid mellom hytteeiere, andre brukere, grunneiere, næringslivet, turstigruppa/idrettslaget og kommunen.

Framdriftsplan

Arbeidet bør starte i løpet av 2022, og alt kan ikke gjennomføres samtidig.

Finansiering

Det finnes noen midler på kommunale budsjett, men disse er svært begrensa, og en viktig del av arbeidet vil derfor være å tegne bidrag fra andre aktører. Til noen deloppgaver kan det trolig være mulig å søke om offentlige bidrag.

5.3. Informasjonstiltak

Dette omfatter i utgangspunktet følgende av gruppenes forslag til tiltak:

Gruppe 1 – Det sosiale livet	Felles portal for Rindal
Gruppe 2 - Markedsføring og omdømmebygging – Tid til å leve	Nye former for markedsføring og omdømmebygging
Gruppe 4 - Bedrifts- og næringsutvikling og målretta rekruttering	Fellesannonsering ledige jobber
Gruppe 5 - Samarbeid med hyttefolket og hyttenæring	Hytteportal på nett
	Felles markedsføring
	Hyttemesse/Rindalsdag

Heller ikke her vil det være grunnlag for å ansette noen prosjektleder, så dette arbeidet må også løses i et samarbeid mellom mange aktører i bygda, stort sett ut fra de ressursene disse rår over fra før. Mange peker på Trollheimsporten som den meste sentrale aktøren.

Prioriterte oppgaver

Felles portal: Flere grupper peker på at det er vanskelig å finne fram, det er alt for mange portaler å forholde seg til, og man vet ikke hvor man skal lete etter informasjon. Det har derfor kommet forslag om en felles portal for Rindal som synliggjør på en god måte de ulike aktiviteter som arrangeres, og som gjør det enkelt å finne fram til informasjon i og om Rindal.

Det er usikkert om dette faktisk lar seg gjøre og om det er rett angrepsmåte i dagens mediesituasjon. Trollheimsporten framstår uansett som manges førstevalg for å finne informasjon om Rindal og må være kjernen i den løsningen en kommer fram til. Det kan etableres ei gruppe med representanter for de kanalene som finnes, for å vurdere hva som er mulig og hvordan det i så fall kan gjennomføres.

Dette kan kanskje kombineres med ønsket om å gi nytt og mer målretta innhold til «Tid til å leve», som også er omtalt under prosjektet i avsnitt 5.1 ovenfor her.

På høringsmøtet med Rindalsungdommer kom det innspill om mer målretta bruk av Trollheimsporten og Rindal kommunes egen hjemmeside. Trollheimsporten er kanalen majoriteten av Rindalingene bruker, og ett forslag er å lage noe av det samme som Facebook har, med arrangement. Slik kan en promotere og fremme kommende arrangement og få en bedre oversikt over hvor mange som har tenkt seg dit. Rindal kommunes egen nettside bør bli mer oversiktlig og ha grunnleggende informasjon om bygda og tilbud som finnes her. I et tidligere ungdomsrådsmøte ble det etterlyst informasjonsvideoer om ulike tema. Rådet fra noen av de unge er at kommunen hyrer inn en spesialist eller profesjonell innenfor sosiale medier og nettsider for å gjøre Rindalkommune.no til ei bedre kilde for informasjon.

Felles annonsering av ledige jobber: Å tiltrekke seg arbeidskraft er en av de største utfordringene små lokalsamfunn vil ha framover. Ett mulig tiltak er å vise fram alle jobbmulighetene som finnes i bygda gjennom felles annonsering en eller flere ganger i året. Mange kommuner og regioner gjør det.

Dette krever mest arbeid de første gangene og for å få tiltaket i gang. Det er naturlig at arbeidet på sikt finansieres fullt ut av de bedriftene som ønsker å være med.

Kostnaden vil kunne være omkring 100.000-150.000 pr gang etter hvor mange stillingsannonser som er med. Det må avklares om det er nok interesse blant de lokale bedriftene for å bli med på dette tiltaket. Rindal kommune gjør dette i samarbeid med Rindal Næringsforum

Hytteportal på nett: Fra hyttegruppa kommer ønske om en felles plattform, gjerne på Trollheimsporten, der all informasjon til hytteeiere finnes. Det kan være aktivitetskalender, tilbud fra næringslivet, informasjon fra kommunen, kulturtilbud, åpningstider, informasjon om løypekjøring mm.

Dette henger sammen med oppgaven «Felles portal» som er beskrevet ovenfor her. Det må i så fall inngås en samarbeidsavtale med Trollheimsporten om ei egen informasjonsside for hyttefolket, og dette kan komme til å medføre en netto kostnad ut over det som kan dekkes med økte annonseinntekter. Kommunen, Rindal Næringsforum og Trollheimsporten må sammen avklare dette.

Felles markedsføring av hyttenæringa: Det er ønske om å kunne gå ut med samla tilbud til hytteeiere fra det lokale næringslivet og om å opptre samla på messer i Oslo og Trondheim. Tiltaka medfører kostnader som må dekkes av næringslivet. Rindal Næringsforum kan koordinere det hele.

Hyttemesse og Rindalsdager: Det er ønske om hyttemesse etter samme mal som i 2019 og 2021, annethvert år. For å skape en sosial arena for hytterindalingene, samt skape en arena for markedsføring og salg er det også ønskelig med jevnlig «Rindalsdager» knytta opp mot de mest aktuelle «hyttehelgene» som påska, vinterferien og høstferien. Arrangementene må være selvfinansierende.

Organisering og ansvar

Kommunen kan invitere andre aktører til oppstart. Rindal Næringsforum og Trollheimsporten vil være viktige partnere for flere av oppgavene. Andre er Opplev Rindal og den kommunale «Kulturboksen».

Framdriftsplan

Oppstart høsten 2022.

Finansiering

Kommunen kan neppe prioritere å gå inn med midler av betydning til disse tiltaka, så de må finansieres av bedrifter og organisasjoner som sjøl har interesse av at de blir gjennomført.

5.4. Organisert næringsutvikling med flere samarbeidende aktører

Dette omfatter i utgangspunktet følgende av gruppenes forslag til tiltak:

Gruppe 4 - Bedrifts- og næringsutvikling og målretta rekruttering	Videreføre og utvikle samarbeid skole næringsliv
	Utvikle Stiftelsen Lokalt Løft
	Rindal er en god plass å etablere bedrift
	Fellestiltak for kompetanseheving
	Oppfølging av alle typer eksisterende næringsliv

Dette er i stor grad videreføring og videreutvikling av de bedriftsretta tiltaka i næringsplanen fra 2017. Der var kommunen og Rindal Næringsforum (RNF) hovedansvarlige for iverksetting. Det må raskt avklares hvilken rolle RNF kan ha i tida framover. Dette vil avhenge av om RNF finner grunnlag for å ha en egen ansatt daglig leder.

Prioriterte oppgaver

Godt samarbeid mellom skole og næringsliv: Dette er en viktig for at ungdom i bygda skal ha et positivt bilde av det lokale næringslivet og vite hva som finnes her, når de skal gjøre egne valg om utdanning og yrkesliv.

Det er en god del aktiviteter på dette området i skolen i dag, og det vil være viktig også framover å finne og benytte de mulighetene som finnes for ekstern finansiering for å skape og videreutvikle et godt tilbud.

Noen ønsker seg en lokal yrkesdag eller ei lokal yrkesmesse, heller enn større regionale messer.

Det er helt avgjørende at Rindal skole har nok ressurser til å prioritere slike tiltak. Rindal Næringsforum vil være en viktig partner.

Stiftelsen Lokalt Løft: Stiftelsen må gjøre gründere og nyetablerere kjent med de mulighetene for medfinansiering som finnes i Lokalt Løft. Det er nylig tilført 2 mill. i frisk kapital fra stifteren Rindal Sparebank, og det setter stiftelsen i posisjon til å være en viktig bidragsyter innen næringsutvikling i Rindal også i tida framover.

Stiftelsen selv og stifteren må selv bestemme den videre utviklingen av stiftelsen. Kommunen ønsker å etablere et tettere strategisk samarbeid med disse to.

Rindal skal være en god plass å etablere bedrift: Det å følge opp nyetablerte bedrifter systematisk ei tid etter etableringa var prioritert i næringsplanen fra 2017. Kommunen bruker årlig betydelige ressurser på å følge opp henvendelser rundt etablering og å hjelpe nyoppstarta bedrifter. En ser gjerne at dette kan forsterkes gjennom et samarbeid med Rindal Næringsforum og andre, kanskje ved å hente inn rådgivningspakker eller deltjenester fra eksterne partnere. Det er behov for avklaring rundt hvilke ressurser en har til å arbeide videre med dette, både bemanningsmessige og økonomiske.

Fellestiltak for kompetanseheving: Klima, miljø og bærekraft stiller krav som alle bedrifter i større og større grad må forholde seg til, f.eks gjennom «Green deal» og EU-taksonomien.

Kommunen må i samarbeid med Rindal Næringsforum og utviklingsmiljø, opplæringskontorer og andre instanser legge til rette for at flest mulig bedrifter kan møte framtidens kompetansebehov. Dette kan skje gjennom frokostmøter, workshoper og annen informasjon, også ved å gjøre kjent hvilke tilbud som finnes hos ulike eksterne leverandører.

Det er kanskje mulig å tilby desentraliserte kompetansetilbud innen fagskole, høyskole eller videre- og etterutdanning.

Kompetanseutvikling for eksisterende ansatte er avgjørende for å møte fremtidens kompetansekrav. I tillegg til bidrag fra bedriftene selv er det mulig å skaffe ekstern finansiering fra Trøndelag fylkeskommune (eks. bio-midler), Innovasjon Norge og andre.

Utvikling av eksisterende næringsliv og bedrifter: Vi ønsker å finne de bedriftene som ønsker vekst, og legge til rette for å hjelpe dem med dette. Vekstpotensiale kan kartlegges ved hjelp av ulike eksterne kompetansemiljø. Alt dette vil kreve ekstra innsats ut over «vanlig drift».

Denne oppgaven har mange likheter med og kan trolig sees i sammenheng med innsats for kompetanseheving som er beskrevet like ovenfor her. En del av utfordringa er å få flere bedrifter i Rindal til å benytte ordninger gjennom Innovasjon Norge, Forskningsrådet og andre for å skape innovasjon og vekst i eget selskap. I noen tilfeller kan flere bedrifter gå sammen om utviklingstiltak.

Kartlegging i bedriftene for evt. vekst og utvikling er det som krever minst ressurser, mens det krever mer å iverksette videre tiltak. Gruppe 4 antyder at en i kartleggingsfasen vil komme langt med 150.000 kr i tillegg til noe egeninnsats fra kommunen.

Det må avklares nærmere om kommunen har eller kan sette av ressurser til å gjøre en enda større innsats ut mot bedriftene enn i dag. Kommunen er en naturlig koordinator og legger sammen med Rindal Næringsforum premissene for det videre arbeidet, men de kan også leie inn eksterne rådgivere.

Mangel på folk heller enn mangel på jobber: Kommunens undersøkelse blant lokale bedrifter i Rindal sommeren 2021 viste at de fleste bedrifter ser for seg å ansette noen flere medarbeidere de neste tre åra, kanskje så mange som hundre til sammen. I tillegg blir vel 30 stillinger ledige fordi folk slutter eller går av med pensjon.

Behovet for nye ansatte er veldig mangfoldig og omfatter svært mange bransjer, som f.eks. bygg/anlegg, ingeniører, bedriftsrådgivning, administrasjon, økonomi, it, elektro, transport, salg og service. Bedriftene forventer også at tallet på lærlinger vil øke fra 14 til 23 i samme periode.

Kommunen vil sjøl trenge folk til bl.a. barnehage, renhold, skole, administrasjon, kokk, helsefagarbeidere og sykepleiere. Dette kommer i tillegg til bedriftenes tall.

Et liknende bilde kan en finne over store deler av landet og i mange bransjer. Det mangler folk. Uten tilflytting vil det ikke være mulig å fylle alle ledige jobber. I tillegg til å arbeide med tilflytting bør kommunen og det lokale næringslivet komme tettere i inngrep med Nav for å rekruttere og kvalifisere folk til ledige jobber her.

Fra gruppearbeid i kommunestyret har det kommet et innspill om å legge vekt på lokal tilhørighet ved tilsetting i ledige jobber. Det er større sjanse for at slike blir værende her enn folk som søker etter et springbrett.

Men behovet for tilflytting og nye impulser står der like fullt. Andre oppfordrer til å gå utenom egen komfortsone når en ansetter folk.

Kommunestyret ønsker seg flere lærlingplasser og framhever at det er viktig å fortsette med sommerjobb for ungdom.

Organisering og ansvar

Også denne gangen vil kommunen og Rindal Næringsforum måtte være hovedansvarlige for iverksetting av de bedriftsretta tiltaka. Øvrige samarbeidspartnere kan være Stiftelsen Lokalt Løft, Rindalsbanken, Innveno, Thams Innovasjon, Nav og kanskje også andre.

Framdriftsplan

Tiltaka må konkretiseres og avgrenses nærmere fra høsten 2022 og framover.

Finansiering

Det er nødvendig å finne fram til avgrensing og konkretisering av alt slikt felles løpende næringsutviklingsarbeid på et nivå som det er mulig å gjennomføre over tid. Det finnes per i dag midler i kommunen næringsfond, men det kommer ikke noe naturlig påfyll av betydning med mindre kommunen igjen skulle komme til å gå med driftsoverskudd.

De fleste tiltaka må derfor finansieres med egenandel fra bedriftene og bidrag fra eksterne kilder.

5.5. Tiltak inn i kommuneplanens arealdel og regelverket for motorferdsel

Dette omfatter i utgangspunktet følgende av gruppenes forslag til tiltak:

Gruppe 3 - Boligtilbud og boligutvikling	Etablere et nytt sentrumsnært boligfelt
Gruppe 5 - Samarbeid med hyttefolk og hyttenæring	Transport til hytter om våren
	Regulering av attraktive hyttefelt

Kommunens planstrategi sier at arealdelen skal revideres i neste kommunestyreperiode, 2023-27. Spørsmål om nye boligfelt eller nye hyttefelt må henvises dit for ei grundig utredning og behandling.

Det finnes ei omfattende vurdering fra arbeidet med reguleringsplanen for Rindal sentrum i 2015 av mange mulige områder (øst for Tjønna, Trollbanen, Rindalsholt, Seljebrekka øvre/nedre/østre, Kirklandet). Som et ledd i planprosessen må kommunen samrå seg nærmere med aktuelle grunneiere.

5.6. Strakstiltak i kommuneorganisasjonen

Dette omfatter i utgangspunktet følgende av gruppenes forslag til tiltak:

Gruppe 3 - Boligtilbud og boligutvikling	Bygge nye kommunale utleieboliger
--	-----------------------------------

Det framgår under boliggruppas innspill at kommunen tenker å bygge nye utleieboliger med delfinansiering fra brannforsikringsoppgjør fra Hov. Dette må være så sentrumsnært som mulig og kan gjerne skje ved fortetting i eksisterende boligområder. Det er neppe tale om mer enn fire enheter, kanskje færre. Oppdraget med prosjektering og bygging lyses ut på anbud innenfor rammer som er gitt i ei funksjonsbeskrivelse, etter at det er foretatt valg av tomt. For å få ut forsikringsoppgjøret må kommunen sjøl være byggherre.

Oppstart av prosessen kan skje fra sommeren 2022.

